XLVI. évf. Cluj, 1936. november 11. szám

Cenzurat

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: DR. BOROŞ GYÖRGY.

Boros Jenő. 1894–1936.

Library of the Unitarian College 2416 Allstonway
Berkeley, California, U.S. America.

Boros Jenő.
(1894—1936.)

Megreszket a toll a kezemben, mikor e nevet leirom s fekete kerettel a multnak adom.

Adom azzal az erős meghagyással, hogy csiszolt márványlapra vésse fel a nevét s igy mutassa fel mindig a jelennek, a jövő számára. Tudom, érzem, hogy a „multnak" is nagy a felelősége, nehéz a terheltsége. Testben porrá lett elődök emlékeit kell aranykereteznie, fényképeket kell megőriznie ugy, hogy a mindenkori jelen eseményképekkel, ideálokkal legyen tele.

A jelen feledhet, a mult nem. Raktároz! Minket az emlékekről elfordithat a küzdés, a gond, a harc, amelyet az élettel tolytatunk, a multnak azonban meg kell őriznie a sárgult foliansokat, a betemetett sirokat, hordoznia kell vállain a nehéz sirköveket, mert ezt mi megkövateljük tőle, s ha vagy egyszer hozzáfordulunk, minden kérdésünkre választ kell adnia. A fáraók sirjáról négyezer év mulva is felvilágositást ad s a betömött kutakról regéket mesél.

Amilyen sorban ássuk a sirokat a temető kertben, olyan rendben adunk át mindent neked, Te nagy Mult, mindent magába szivó, követelő, éhes történelem, mig mi is majd karjaid közé menekülünk a sors ostorcsapásai elől, s eggyé leszünk azokkal, kik a nemes harcot megharcolták már.

A jövő embere az ő jelenében beszélni kezd a multtal, s iskolánk történelméből olvassa a heroikus küzdést, s megismerkedik a „társadalom áldozatkészségével", melyben évekig ez iskola állott, egy névvel fog találkozni, mely mellett áhitatos érzelmek között áll meg, s megdöbben a rövid élet lezajlásán, 42 esztendőnek történetén.

Itt élt és állta őrhelyét. Állt a nemes hivatásának lelkiismeretes betöltésével, lelkének odaadó készségével, s bár többször cserélhetett volna iskolát, azt elhagyni, melyben növekedett, nem tudta soha.

Turdenin született 1894-ben, ősi nemes székely családnak volt a gyermeke. Az elemi iskola elvégzése után, az I. G. Duca-i gimnáziumnak lett jeles növendéke.

Érettségi bizonyitványt 1911—1912-iki évben szerzett a cluji főgimnáziumban. Az egyetemen mint német és magyar nyelvszakos végzett, közben volt a lőárkok lakója s végigküzdötte a világháboru ezer rémét. Mint segédtanár s internátusi felügyelő 1919-ben nyert alkalmazást az I. G. Duca-i gimnáziumnál, hol 1921-ben rendes tanár lesz.

Tovább tanult s 1925 november hó 27-én megszerzi a lelkészképesitő bizonyitványt. 1934 őszén mint igazgató vette át a főgimnázium vezetését s másfél évi buzgó, odaadó munkája után irjuk nekrologját.

Alelnöke volt a Kaszinónak s a köri Dávid Ferenc Egyletnek több éven át vezetője, lelke, alelnöke.

Tanitványait végtelen szeretettel ölelte körül, s a legkisebb diáktól a legnagyobbig, mindenik szeretettel csüngött rajta, a fiatal igazgatón.

1926 decemberétől 1927 májusáig a párisi egyetemen gyarapitotta ismereteit, honnan visszavárta felesége s egy kis szőke gyermek.

Azok közé tartozott, akik csak szeretni tudnak, s kiknek megjelenése, társalgása mindig kellemes, kedves és szeretetreméltó. Az iskolában komoly tanár és igazgató, a családban jó férj, apa és mostoha apa, barátai körében igaz, őszinte barát. Benne barátai is veszitettek annyit, mint a legközelebb hozzátartozói.

Gyakran látogatott el szülőfalujában, s boldog volt, mikor az igazgató-lakás udvarára berobogott az öreg székely, az édes apja vagy a testvérek közül egy.

Mindezekről már csak a mult beszél, s mi megdöbbenve állunk sirdombja mellett, melynek márványlapján csak ez a felirat állhat:

„Az igazak fénylenek, mint a nap a mennyeknek országában“.

—Ü—

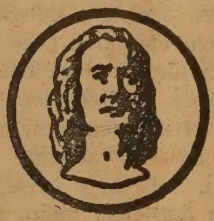

„A DÉVAI RAB.“

Kezén bilincs... annyi dicsőség után
Déva várában senyved a „Rab“.
Gunyos kacajban hahotázhatik
A „nagy Beteg“ felett győzelmes had.
A „hitszabadság bátor Harcosa“
Az „Egy Isten küzdő Bajnoka“
Im letiporva, megláncolva már...
Börtöne ajtaján hétpecsétes zár!

A három hires régi vár,
A „kerekkő“ hirdetik szavát,
A „kincses város“ vállain viszi
Nagy templomába „szeretett fiát“.
És mégis-mégis börtön a bére
Mártíroknak bus rabbilincse
Az osztályrésze annyi harc után!?
Ujjonghat hát a „bün“ nagy diadalán!

Kit nem tudnak legyőzni hitvitákon,
Mert erős és bátor a szava,
Kinek igaza előtt meghajol
A fejedelem, hazánk nagy Ura;
Kinek lelke, mint égi fény ragyog
És csodálják kicsinyek, nagyok:
Már, mint ősz aggastyán erőtlenül,
Megtörve, legyőzve börtönében ül.

És „Déva Rabja“ ott sem csüggedez.
Egy Istenében bizik és remél;
Az elhintett mag — tudja hogy — kikel
S a lelkekben tovább fejlődve él.
A tisztult hiteszme: Isten szava.
Bilincseket tör nagy hatalma!...
...Hiába hát minden, börtön, guny, kacaj,
Mert Övé a nagy, a végső diadal!

Orbók Gyula.

Mit tanulhatunk Dávid Ferenc életéből?

Gondolatok november 15-én.

Az igazi nagyságoknak életéből és munkásságából mindig lehet tanulni. Dávid Ferenc élete és munkássága is telve van olyan tanulságokkal, melyek minden időknek szólanak. A sok megfigyelendő tanulságok közül ez alkalommal csak egyet ragadunk ki, mert Dávid Ferenc által sugalt tanulságok teljességét egy rövidke cikkbe nem tudjuk összefoglalni. Arra kötetek kellenének. Mi most csak az ő vallásosságával óhajtunk foglalkozni s azzal is csak röviden s különösen azzal, ami élete utolsó szakaszában jutott kifejezésre. Ez annál is fontosabb, mert Dávid Ferencről nemcsak az ellenségei, hanem hivei körében is téves nézetek voltak elterjedve. A mult század második felében komoly nnitáriusok is Dávid Ferenc vallását csupán észvallásnak (rationalismus) tekintették. Pedig Dávid Ferenc hite nem rideg észvallás, hanem az ész mellett az érzelemnek (a szivnek) és az akaratnak (a cselekvésre való hajlamnak) fontos szerep jut.

A reformáció alkalmával a többek között az a fontos kérdés is foglalkoztatta a lelkeket, hogy miképpen üdvözülhet az ember. A humanista gondolat véget vetett annak a hitnek, hogy ez a föld és a földi élet csupa rossz és megvetendő s csak arra való, hogy megszabaduljunk tőle, de azért nem törölte el az örök életbe vetett hitet. Megadta a maga méltóságát ennek a földi életnek is, rávezette az emberiséget arra, hogy a földi élet is Isten akaratából van, az nem csupán siralomvölgy, hanem egyik foka és alkalma a tökéletességre való törekvésnek, de nem vette el, sőt még kétségbe sem vonta az örök élet hitét. Dávid Ferenc az örök élet hitére fektette a sulyt tanitásaiban. Az örök életnek osztályrészesei azok, akiket a hit és a jócselekedetek vezérelnek. A hit Isten ajándéka, hirdette Dávid Ferenc minden időben és ez isteni ajándék nem hagyta el őt sohasem, sem a dicsőség magaslatán, sem pedig a megaláztatás szomoru óráiban.

A halhatatlanság hitében az élet értékének komolysága és jelentősége domborodik ki. Dávid Ferenc éppen a halhatatlanság hite mellett ismerte fel a földi életnek jelentőségét és komolyságát. Ez állásponton a vallás nemcsak arra való, hogy az élet szenvedéseire enyhitő balzsam legyen, nemcsak fájdalomcsillapitó szer, nem ópium, avagy más narkotikum (érzéstelenitő szer), hanem életet formáló, tökéletességre vezérlő nagy isteni erő. Az unitárizmus egy magasabb társadalmi élet kifejlesztésére is a legnagyobb mértékben alkalmas. Igen, mert egy magasabb, igazabb társadalmi berendezkedés csak ugy képzelhető el, ha az egyes emberek valóban vallás-erkölcsi lények, vagyis ha tényleg és nemcsak névleg keresztények, vagyis Jézus követői.

Dávid Ferenc rávezette a vallásos lelket arra a nagy gondolatra és szerepre, hogy mit jelent Jézusnak embervolta. Addig azzal voltak a hittudósok elfoglalva, hogy mit jelent Krisztus- és Isten volta. A Dávid Ferenc felfogása a Názárethi Jézushoz vezeti az emberi lelket s azt mondja: „Ime, itt a példa, ezt kövessed. Nem elég az

neked, hogy Krisztus meghalt a kereszten, neked magadnak is munkálnod kell az üdvösségedet. Lépj az Ő nyomdokaira, kövessed őt, mert őt követni, vele lenni, az üdvösség, az örök élet. Az ő beszédei lélek és élet s csak ezen az alapon lehet egy igazi nemes emberi életet elképzelni. Ebből származik minden jó nemcsak az egyéni, hanem a társadalmi élet szempontjából is."

Csak szét kell hát néznünk ebben a nagy zürzavaros világban, a mai kor minden elszomoritó jelenségei mellett látunk olyan mozgalmakat, melyek biztatnak, bátoritanak. Látunk olyan jelenségeket, melyek szerint különböző egyházak képviselői összejöveteleket tartanak az emberiség szent eszményeinek megvalósitása érdekében; dolgoznak, munkálkodnak, hogy az igazság és a szeretet eszménye megvalósulhasson ezen a földön.

Amidőn ilyenekről hallunk s ily történetekkel foglalkozunk, megerősödik az a meggyőződésünk, hogy Dávid Ferenc hite és áldozatos élete nem volt hiábavaló. Korának vaksága és elfogultsága őt börtönhalálra itélte, de eszméi örökké élnek, örökké alkotnak. Dávid Ferenc lelke, szelleme s a nyomában keletkezett vallás részt vesz mindenben, ami az emberszeretet, az emberi tökéletesség, az Istenországa eljövetelét célozza.

Ne vonjuk ki magunkat hát e nagy lélek hatása alól. Az ő régi ereje és hatalma sokszorosodjék meg, ujuljon meg mi bennünk és mi rajtunk. Hadd jöjjön el, hadd valósuljon meg az Isten országa. Hadd ismerjük meg az igazságot: a hit és szeretet által már e földön az örökkévaló életnek részesei lettünk.

Benczédi Pál.

JERTEK IMÁDKOZZUNK.

Kisfalumban a harang szól
Lágyan, szomoruan.
Minden hangja egy hivó szó.
Hallod-e óh, Uram?!

„Igen! — szól az Úr.
— Hallom és még várok,
Mig ott lent a földön
Mocsok pénzt-imádók
Hozzám, megnem térnek."

Addig nem boldogul
Ember itt e földön,
Mig más Istent imád
„Egy Istenen" kivül.

Térjetek meg már,
Embertestvéreim!
Hiszen kisharangunk
Hangja titeket hiv!

Értetek sir, zokog,
Titeket hivogat,
Jertek imádkozzunk,
Mentsük meg magunkat!

Ferenczy Ferenc.

Amire a gyermekek tanitanak.

(Bibliamagyarázat.)

Máté evangéliuma 18. rész, 2—3 vers.
„Előhiván Jézus egy kis gyermeket, közéjük állitja vala azt, és monda: „Bizony, mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a kis gyermekek, semmiképen nem mentek be a mennyeknek országába.“

Az ember megszokta, hogy a végtelen nagyban, erősben, a *rendkivüliben* keresse az élet titkait, a titkok zárait. Ezért az ember fut, fárad a rendkivüli után. Megmássza hegyóriások hóboritotta bérceit, megfékezi a pusztitó elemeket, uj bálványt állit magának gépe tökéletességében.

E nagy rohanásban, e szakadatlan hajszában elfelejti az ember, hogy Istent a végtelent, a mindenekfelett való Lényeget és Erőt nemcsak a külső nagyságban, hanem a belső finomságban, a rendszerben, az összhangban, a *lehetőségben* kell keresnie. A parányi nagyban benne van a jövendő vetésének képe, a hullámzó kalásztenger lehetősége. A rügyben benne él a jövendő gyümölcs édes izének zamatja, a szendergő, kicsiny, ártatlan gyermek lelkében a jövendő kornak, kialakulásának a képe.

Egy gyönyörü angol közmondás szerint: „A kezek, amelyek a bölcsőt ringatják, a világot uralják“. S valóban csodálatos intézkedése a gondviselő Istennek, — hogy királyok, uralkodók, tudósok és bölcsek, hadvezérek és törvénybirák, papok és államférfiak, munkások — müvészek — mind bölcsőben, erőtlenségben kezdik a pályájukat. Mindenik reá van utalva az édesanyai sziv szeretetére, az édesanyai kebel melegére, az édesanyai kéz áldó simogatására. Sokan gondolhatják azt, hogy lealázó ez az állapot és sors; az emberre pedig végtelen bölcsesség, a jövendő fejlődésének záloga van az isteni gondviselésnek ebben az intézkedésében. Az ember lelke rendszerint betelik csalódással, kiábrándulással, fásultsággal, fáradtsággal e földi életben. A földnek, a kornak mindennapi részletkérdései lefoglalják az embert; lelkét szabad szárnyalásában megakasztják. Most gondoljátok csak el, mi lenne a világgal, ha nem rózsásarcu csecsemők születnének e világra; csecsemők, kiknek mosoly a tekintetük, szeretet a napsugaruk, egy világkörüli felfedező ut előjátéka bukdácsoló léptük, amellyel megindulnak s egy uj világ örömüzenete csacsogó beszédük? Mi lenne e világgal, ha helyettük mind komor, öregedő arcok születnének, kik magukkal hoznák előéletük előitéleteit, kicsontosodott, megjegecesedett véleményeit, gyülölségét, fájdalmát, kapzsiságát, fájó lemondását s lehangoló tapasztalatait? Milyen más lenne a világ, amelyből kimaradna a gyermekjáték, a gyermeki rajongás, tanulni vágyás, szeretet; ez az örök reménység s boldogság forrása a küzdő emberiségnek.

Isten nagysága itt tündöklik fel a legnagyobb fénnyel a legszeretőbb gondoskodással.

Nagyok Isten csodái az égbenyuló, hókoronázta bércek kijelentéseiben, tengerek, folyók kijelentéseiben. Mindezek egy-egy részt sugároznak az isteni nagyságból. De a gyermeki lélek adottságaiban maga az Isten szól hozzánk a bennerejlő áldott lehetőségek által.

E drága tiszta gyermeki adottságok lehetőségeiben feltárul előttünk a megváltás, szebb, boldogabb jövendő Istenországának igérete, képe, lehetősége. A gyermek más szemmel, a lelkesedés, lélek szemüvegén keresztül nézi e világot. Örvend a csillogó értéktelen kőnek, a szines papirosnak, az eget átölelő tarka szivárványnak, a nyiló virágnak, mert a szép *önmagáért* tetszik neki. Összerótt fácskákból házat, butort épit magának, a fövenyből várat s nem a *birtoklásban*, hanem az alkotásban leli gyönyörüségét. Szive őszinte, beszéde lelkes, bizik mindenkiben, hiszen mindenkinek.

Mennyi áldott adománya, mennyi boldog igérete tárul fel a gondviselő Istennek a gyermeki lélekben, mennyire igaza van Jézusnak, amikor azt mondja: „Bizony mondom nektek, ha olyanok nem lesztek, mint a kis gyermekek, semmiképen nem mentek be a mennyeknek országába."

Hogy szeretnénk mi sokszor ilyenek lenni! Odahagyni küzdelmet, vagyont, cimet, hirt, dicsőséget, tudományt, világi hiábavalóságokat s önfeledten beleolvadni mégegyszer a gyermeki játék boldog örömébe, lázas alkotásába!

S ehelyett mit csinálunk mi „nagyok" a gyermekkel? Naiv szép hitét elraboljuk tőle. Megtanitjuk, hogy vannak *ellenségek*, akiket gyülölni kell. Megtanitjuk örömöt találni abban, hogy más játékát *elrontsuk*. Megtanitjuk, hogy *különbség* van a jólöltözött s a rongyos gyermek között. Megtanulja tőlünk, hogy az *igazat* nem jó mindig megmondani; néha faragni kell, néha ékesiteni, néha elvenni belőle, néha hozzátenni. Megtanitjuk, hogy nem az az igazi hős, aki minél szebb „játékot" *csinál*, hanem aki a legtöbbet *elveszi*, még akkor is, ha csak azért, hogy elrontsa. Napban, szivárványban, virágban gyönyörködő ártatlan kis szivét rendre a mesterséges mámor, hamis élvezetek kába utvesztőjébe hivjuk s mikor ezeken végigment, sorban még Istenben való hitétől is megfosztjuk. Lerántjuk lelkének égi szárnyait, hogy soha többé lelkével a földről fel ne emelkedhessék, de ennek szennyében, porában járjon velünk egy sorban.

Testvéreim! Atyámfiai! Évezredek óta törekszik az ember, hogy *saját* eszményeit, szenvedélyeit, büneit, fogyatékosságát nevelés cimén gyermekébe verje. E jézusi szónál álljunk meg egy percre. Forditsuk meg egy röpke pillanatra ez évezredes folyamatot. Próbáljunk meg a Jézus fáklyája világánál a gyermeki lélekbe tekinteni. S ha ugy találjuk, hogy onnan tanulhatunk szépet, nemeset, felemelőt; ne szégyeljük ezt a tanulást, hiszen Jézus mondja: „ha olyanok nem lesztek, mint a kis gyermekek, semmiképen nem mentek be a menynyeknek országába." Hátha ez az eddig számba sem vett ajtó odavezet minket. Ámen.

Kővári Jakab.

Az első unitárius esperesi vizsgálat Bucureştiben.

Már a világháboru előtti időben is többször hangzott el figyelmeztetés szóban és irásban arra vonatkozólag, hogy a Regátba szakadt unitárius hivekre gondot kell forditani s ki kell terjeszteni a figyelmet azokra is, akik hosszabb-rövidebb ideig, csak átmenetileg tartózkodnak ott.

Hosszu időn keresztül egyházunknak a gondoskodása csak annyiból állott, hogy azon lelkészeket felhivta gondoskodásra, kiknek egyházközségéből az illetők eltávoztak.

Ma már fájdalmasan tudjuk, hogy ez nem volt elég. Sokan voltak, akik szülőfalujukba nem tértek vissza. Bucureştiben vagy más helyen letelepedtek, családot alapitottak, meggyökeresedtek, de akárhányan anyanyelvüket egészen elfelejtették, unitárius hitüket eldobták maguktól, más egyházba olvadtak bele. Vagy ha a szülők ragaszkodtak is unitárius hitükhöz, ma már szomoruan kell megállapitani, hogy egyes felekezetek egyik-másik családban, nem egy esetben, 5—6—8 gyermeket kereszteltek el, kiknek unitáriusoknak kellett volna lenniök.

Egyházunknak vérveszteségе ilyen vonatkozásban ma már meg sem állapitható.

Végre egyházunk vezetősége is belátta, hogy a regáti unitárius misszió élére embert kell állitani. Tudjuk mindannyian, hogy Lőrinczy Dénes lupeni-vulcani lelkész szivesen és nagy kedvvel vállalkozott a regáti unitárius misszió megszervezésére. Három és fél évet töltött Bucureşti székhellyel a Regátban, meg aztán közelebbről lelkes és önfeláldozó, munkássága méltó jutalmául, a tekintélyes turdai egyházközség nagy szótöbbséggel lelkészévé választotta.

Ez a körülmény arra inditotta Lőrinczy Dénes lelkészt, hogy három és félévi missziói munkálkodása hivatalos megvizsgálására kérje a Mélt. és Főtiszt. Püspök urat, mielőtt uj állását elfoglalná.

A Főtiszt. Püspök ur e sorok iróját, mint a Bucureştihez legközelebb fekvő egyházközség esperesét és Benedek Gábor egyházköri jegyzőt bizta meg, hogy az első esperesi vizsgálatot, három és félévre visszamenőleg, a bucureşti missziói egyházközségben megtartsák.

A megbizottak szivesen vállalkoztak a munkára s szept. 5—7. napjain a vizsgálatot elvégezték. 5-én az összes számadásokat, minden esztendőről külön, részletesen megvizsgálták, az irattárt, anyakönyveket, iktatót, kebli tanácsi és közgyülési jegyzőkönyvet s egyéb könyveket, általában az egyházi életet minden vonatkozásban számbavették. 6-án istentiszteleteket s utána közgyülést tartottak, a nap többi részét a hivek között töltötték, látogatásokat is téve. 7-én a végzett munkáról jegyzőkönyvet vettek fel s azt a Főtiszt. Püspök urhoz telterjesztették.

A kiküldött esperesi vizsgálószék megállapitotta, hogy a számadások, irattár s mindenféle könyvek mintaszerüen rendben vannak. Lőrinczy Dénes lelkész missziói elhivatással, lélekszerinti munkát végzett. A missziói egyházközség megszervezésével, a hivek személyes felkeresésével, agitációs tevékenységével, estélyek rendezésével, szor-

ványok látogatásával stb. szinte az emberi erőt meghaladó módon dolgozott. A bucureşti magyar életben résztvett, más felekezethez tartozó egyháztagok szeretetét is megnyerte s magának és állásának tekintélyt szerzett. Igen természetes, hogy ebben a munkában az egyházközség férfi- és nőtagjai közül többen fáradhatatlan hitbuzgósággal és nagy egyházszeretettel segétségére voltak, kiknek nevét csak azért nem említjük, nehogy valakit kifelejtve, akaratunk ellenére bántódást okozzunk. De elismerésünket és hálás köszönetünket ezen a helyen is kifejezzük.

Ezt a köszönetet lelkész afia is kifejezte a hivek még kicsiny seregével szemben, midőn a közgyülés keretében lemondását hivatalosan bejelentette és tőlük s különösen vezető munkatársaitól elbucsuzott. Kedves, fölemelő mozzanata volt a közgyülésnek az, amikor egyik egyháztag váratlan felszólalására a bucureşti unitárius missziói egyházközség első kiváló lelkészét egyhangulag örökös tiszteletbeli lelkészévé választotta.

Ez a közgyülés ugyancsak egyhangulag kérte a Főtiszt. Püspök urat, hogy a távozó lelkész helyébe a szintén több nyelvet beszélő Lőrinczy Géza lupeni-vulcani lelkészt nevezze ki.

Valamint kifejezte a közgyülés azon óhajtását is, hogy ezután minden évben a bucureşti missziói egyházközségben és az esperesi vizsgálószék szabályszerü vizsgálatot tartson s e célból kérte, hogy a treiscauni egyházkörhöz csatoltassék.

Amilyen örömmel jegyezzük fel azonban a lendületes munkát a szervezésben s a vezető és hitbuzgó egyháztagok segitségét, éppen olyan őszinteséggel kell szólanunk arról is, hogy az 1200-at meghaladó felkutatott és összeirt lélekszámból az egyház iránt igazán érdeklődők száma aránylag csekély. Az istentiszteleten kevesen jelennek meg, aminek a távolság és szegénység is lehet oka. Az egyház ügyei iránt nem érdeklődnek, amit talán otthon sem gyakoroltak és nem is szoktatták rá. Ha a lelkész otthonukban felkeresi, szóba áll velök és unitáriusságuk lényegére, követelményeire figyelmezteti, nem egyszer kell hallania, hogy ők lelkésszel, s éppen igy sohasem beszéltek. Ami a szegényekkel és elhagyatottakkal szembeni mulasztásaink bünére emlékeztet. Az összetartásért nem lelkesednek, mert sohasem voltak igazán benne az unitárius közösségben. Nem vették emberszámba őket, hanem kinézték és lenézték s nem volt, aki védelmébe vegye őket. Unitárius öntudat és egyházias érzés hiányában a szó szoros értelmében bujkálnak, nehogy egyházi terhet kelljen hordozniok. A lelkész nem találja meg őket ott, ahol tegnap laktak, vagy tudatos számitással letagadják a lakásukat.

Igy van ez sok más városban is, de kisebb mértékben. Gondoljuk el, hogy milyen más a helyzete s milyen nehéz a feladata a bucureşti lelkésznek azokéhoz képest, akik minden hivüknek ismerik a kapuját, az ajtóját. S mennyire segitségére kellene mennünk minden tőlünk telhető módon a bucureşti lelkésznek, hogy a misszió a nevéhez méltó eredményt mutathassa fel s az unitárius érdeklődés, összetartás a lelkek őszinte, ellenállhatatlan vágya legyen. Bucureştiben nem könnyü az unitárius lelkész feladata.

Csak amikor tapasztalatból beszélünk és egyházi veszteségeinket siratjuk, csak amikor pl. a regáti misszió terén egyetlen lelkészünket lehetetlen feladat elé állítva látjuk, csak amikor bujkáló, templomkerülő, az egyháztól menekülő unitáriusokról kell beszéljünk, — akkor érezzük át, hogy egész egyházi népnevelésünket milyen sürgősen és milyen gyökeresen át kell alakitanunk; mennyire hivatásos, kötelességüket átérző, az unitárius ügyért magukat megtagadni is tudó önérzetes lélkészi nemzedéket kell nevelnünk.

Az első unitárius esperesi vizsgálószék napokon át tartó munkája közben azt a meggyőződést szerezte Bucureştiben, hogy nem egy, hanem több emberre volna ott szükség, mert számtalan unitárius család él Bucureştin kivül is különböző helyeken, kiket egyházilag szintén gondozni kellene. Egy ember pedig azt meg nem teheti. A régi, törzsgyökeres egyházközségek mindenikének rendszeres évi segéllyel kellene támogatniok a bucureşti missziót, mert az ők hiveiknek, a tőlük elszakadt tagoknak a lelki gondozásáról s minden irányu érdekeik felkarolásáról van szó. Tehetős embereinknek, egyháziaknak és világiaknak önként kellene segitségül menniök e missziónak, mert veszendőben levő unitárius hiveinknek a megtarthatásáért sem a főhatóság, sem egyesek részéről semmi áldozat nem lehet sok.

Bucureşti egyházközségünk a kezdet hihetetlen nehézségei között is jövőre gondolást, eredményt tud felmutatni, mert egyesek adományából és bérelt lakása vendégszobája jövedelméből rövid idő alatt 35.000 lej házalapot gyüjtött. Lelkes vezetőinek és kevés számu buzgó tagjának sokszor erejükön felül hozott áldozata és önfeláldozó munkája csak ugy lehet gyümölcsöző és kitartó, ha nehéz küzdelmükben az egész unitáriusságot hátuk mögött érzik.

Az első esperesi vizsgálószék biztatást nyujtott, hogy vannak és lesznek, akik velök éreznek. S maga a vizsgálószék is a bucureşti unitáriusok egyelőre kicsiny, de lelkes és reményteljes gyülekezéséből a jobb jövő hitével távozott. *Kovács Lajos.*

NOVEMBERI ÉJSZAKÁN.

Nagy elmulások hideg szele
rohant ma künn, a föld fölött.
Titokba, lopva néhány fára
az ezüst szinü zuzmarából
csilingelő, szép diszt kötött —
s a novemberi éjszakákban
a fázó, sürü köd nyögött.

Mint a halálnak fagyos keze,
végigsimit az ág között,
hajszolja, űzi az Életet
s nagyot rikolt az éjszakában,
de már az Élet megszökött —
s a novemberi éjszakában
a fázó, sürü köd nyögött.

Majd felbogozta sik hátára
az Őszt és szállt a föld fölött,
vihogva, csunyán, kergetőzve,
rácsapkodott a bus árnyakra,
felüzött minden ördögöt...
s a novemberi éjszakában
a fázó, sürü köd nyögött. *Székely Gyula.*

A turdai ünnepnapok.

Lőrinczy Dénes beköszöntője.

Ez év október hó 4 és 5 napja ünnepe volt a turdai unitáriusoknak, sőt bizonyos tekintetben az egész Turda városának. Ekkor volt ugyanis Lőrinczy Dénes lelkész beköszöntője, amely ünnepi alkalmat a főtisztelendő püspök ur annyira méltányolt, hogy személyesen iktatta be az uj lelkészt és az ünnepélyen való részvétele alkalmával püspöki vizsgálatot is tartott. A püspök ur október hó 4-én reggel érkezett Turdára Lőrinczy Dénes lelkész és Ürmösi József püsp. titkár kiséretében, amidőn nagyszámu közönség élén Dr. Gál Miklós felügyelő gondnok fogadta üdvözlő beszéddel, a lelkészt pedig a lelkészi lakásban Adorján Géza egyházközségi főgondnok üdvözölte. Délelőtt 10 órakor pedig megkezdődött az istentisztelet, amelyen Lőrinczy Dénes ünnepiesen beiktattatott a turdai lelkészi állásba. A templom előtt Adorján Géza főgondnok ujból üdvözölte a főpásztort és az uj lelkészt, mely ünnepies jeleneteket képben is megörökitünk. A zsufolásig megtelt templomban a szokásos bevezető ének elhangzása után

Dr. Boros György püspök ur iktatta be Lőrinczy Dénest, Turda uj unitárius lelkészét. Balról jobbra: Ürmösi József püspök titkár, Hadházy Sándor egyházi pénztáros, Árkossy Tamás esperes, Dr. Gál Miklós képviselő, egyházköri felügyelő gondnok, Dr. Boros György püspök, Lőrinczy Dénes az uj lelkész, Dr. Boros Györgyné, Weress Jenőné, Puksa Endréné, Gál Miklósné, Weress Zsófika.

Árkosi Tamás felolvasta a püspöki kinevező okiratot, mely után Lőrinczy Dénes buzgó imával emelkedik az egek urához s vele együtt emelkedik fel a nagyszámu közönség is, majd pedig Jak. II. 12 v. alapján álló egyházi beszédével lelkészi hivatásáról beszélve, gazdag programot adott a lelkipásztori eszményről és követendő eljárásról. A püspök ur pedig mély bölcsességtől áthatott beszédben mutatott rá azokra a feladatokra, melyek a turdai lelkészre várnak a vallásszabadság eme nevezetes városában. Az istentisztelet körében jól esett hallanunk a „Turdai magyar dalkör férfikara" és az „Unitárius vegyeskar" énekeit, amelyet Erdős Mihály énekvezér vezetett. Istentisztelet végén az üdvözletek következtek, mikor is az egyházkör lelkészkara, a vármegye és a város képviselője, egyházközség, a nőkszövetsége, ifjusági- és leányegylet, a különböző turdai egyházak és társadalmi intézetek fejezték ki üdvözletüket részint a püspök ur és az uj lelkész iránt. Az elhangzott üdvözletek során sok érdekes eszme csillant meg s az a meggyőződésünk, hogy az uj lelkésznek meg van a teljes felkészültsége a rája váró feladatok teljesitésére. Délután 300 teritékes bankett volt, amelyen több pohárköszöntőben folytatódott az eszmecsere tovább. Utánna pedig a Nőkszöv.-nek gyülése volt, melyen Dr. Boros György püspökné őméltósága tartott igen tartalmas előadást. Este 6 órakor pedig templomi ünnepély volt. Ezen uj lelkész tartott igazi mély buzgóságról tanuskodó imát, Dr. Varga Béla egyházi főjegyző pedig a vallás lényegéről igazán mély és tartalmas felolvasást. Az ünnepély művészi részében a helyi Magyar Dalárda férfi karának nagyszerü éneke, Sebe Ferenc kitünő szavalata, Márkos Albertnek Szentmártoni Lenke által kisért művészi hegedűjátéka és Puksáné Boros Irén, a kiváló énekművésznő magával ragadó éneke tették feledhetetlenné az ünnepélyes pillanatot. Az ünnepélyt a Főtiszt. püspök ur szavai zárták be. Másnap püspöki vizsgálat volt, amely már az egyházközség belső ügye. *Jelenvolt.*

UNITÁRIUS NAPTÁR.

A Dávid Ferenc Egylet az első a naptárak kibocsájtásával. Az 1937 évi naptár a napokban jelent meg Benczédi Pál vallástanár afia kiváló, gondos szerkesztésében. A naptár felöleli az 1936-ik év összes unitárius fontos eseményeit, felsorolja a megjelent kitünő unitárius műveket. Általános tájékozást nyujt minden unitárius ügyben, tudnivalókban. A humoros, felviditó részek az anekdótatárban pompás élvezetet szereznek. Ezeken kivül a vásárok pontos, időrendü beállitása, az állami és egyházi ünnepek, valamint nevezetesebb unitárius évfordulók felsorolása, a naptári rész stb. stb. mindent megmutatnak, mindenben vezérfonalként szolgálnak mindenkinek ugy, hogy elmondhatjuk, egyetlen unitárius családnál sem szabad hiányoznia ennek a kitünően szerkesztett naptárnak. Egyházunk Nyugdijintézetéről Vaska Dezső afia kiváló közleménye nyujt tájékoztatást. A szépirodalmi részben Gyallay Domokos afiának egy rendkivül bájos, meleghangu novellája ad pompás izelitőt. Kérjük unitárius afiait, igyekezzék mindenki minél hamarább megszerezni ezt az ajándékot, mert 12 lejért bizony ajándék. Elismerés és köszönet illesse ugy a D. F. E. választmányát, mint Benczédi Pál szerkesztő afiát és munkatársait.* *Hadházy Sándor.*

* Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos afia áldozatos munkája tette lehetővé, hogy a nyomdai árak 30%-os emelkedése ellenére mi a naptárt a régi áron adhatjuk. Szerk.

Lelkészi kibucsuzás és beiktatás Bucureştiben.

A lelkészi kibucsuzás, beiktatás és őszi-hálaadási urvacsora osztás hármas ünnepsége a Református Elemi Iskola disztermében délelőtt fél 11 órakor kezdődött. A hatalmas diszterem zsufolásig megtelt az unitáriusok és más vallásu érdeklődők hatalmas seregével. Az ünnepségen a Ref. Egyházközség által kiküldött bizottság élén megjelent Kányády Béla református lelkész s a Magyar Evangélikus Egyházközség részéről Sexti Zoltán lelkész, kit istentiszteletről éppen kijövő hivei nagy csoportja követett. Püspöki megbizatás alapján a kibucsuzás és beiktatás végzésére Kovács Lajos braşovi esperes lelkész jelent meg.

Az istentisztelet Kovács Lajos esperes előfohászával kezdődött, majd gyülekezeti ének, Biblia-olvasás és ujabb gyülekezeti ének után Kovács Lajos esperes áhitatkeltő imája emelte a hivek lelkét és vallásos érzését Istenhez. Közének után Lőrinczy Dénes távozó lelkész mondott I. Mózes 45 : 5 alapján bucsubeszédet. Beszédében felvázolta a missziói egyházközség eddigi történetét, azt a sok nehézséget, mellyel meg kellett küzdenie s örömének adott kifejezést, hogy a kezdet nehézségei ellenére is végre megindult a fővárosban az oly sok idő óta nélkülözött unitárius egyházi élet. Megrázó szavakban ecsetelte a misszió hiveinek kötelességeit, melyek lelkiismeretes teljesitésétől függ a misszió jövő sorsa s az ókirálysági magyarság egészséges lelki, szellemi és nemzeti mivoltának megmaradása. Beszéde után Kovács Lajos esperes megható beszéd keretében bucsuztatta a távozó lelkészt. Kifejtette az általa végzett munka jelentőségét unitárius és kisebbségi vonatkozásban s Isten áldását kérte munka jutalmaképen elnyert ujabb mezőn kifejtendő munkásságára. Azután felolvasta Lőrinczy Géza kinevezési okiratát s felhivta a lelkészt beköszöntő beszéde megtartására. Lelkész rövid ima után, I. Kor. 3 : 9 verse ezen szavai alapján beszélt: „Istennek munkatársai vagyunk". Beszédében az alkotó munka fontosságára hivta fel a figyelmet. „A mindenségben egy fenséges Gondviselés munkája nyilvánul meg — mondotta, — melyet felismerni s annak megvalósitásában részt venni a legnemesebb emberi kötelesség. Mi Istennek munkatársai vagyunk, kik akaratunk szabadsága, lelkiismeretünk intése, s legnemesebb emberi tulajdonságaink fejlesztése által a szociologusok által megrajzolt s a hit szárnyain járó ember előtt már évezredek előtt megálmodott Istenországa megvalósitásán, az igaznak a szépnek és jónak a földön való tényleges elterjedésén kell munkálkodnunk."

Kifejezést adott azon reményének, hogy uj munkamezején a szervezés munkájában segédkezet nyujtó református egyházközség vezetősége is segitségére lesz, mely reményét arra alapitja, hogy nevezett egyházközség képviseletében papi ornátusban jelent meg egy bizottság élén egy lelkész kollegája. Kifejezésre juttatta az ugyancsak papi ornátusban jelenlevő magyar evangélikus egyházközség lelkészével kapcsolatban azon reményét, hogy az általa végzett szervezési munka alkalmával szerzett tapasztalataival szintén segitségére lesz. Egyházi beszéd

után Kovács Lajos esperes emelkedett szellemü beszéddel iktatta be uj lelkészt állásába. Különös meleg szinezetet nyert a beiktató beszéd ama tény felemlitésével, hogy a két évvel ezelőtt tartott lelkész-szentelés alkalmával éppen beiktatást végző esperes tette kezét beiktatott lelkész fejére.

Beiktató beszéd után a helybeli Református Egyházközség nevében Kányády Béla lelkész intézett bucsuszavakat távozó lelkészhez s köszöntötte beiktatott lelkészt.

Sexti Zoltán evangélikus lelkésznek a bucsuzó lelkészhez intézett szavait a végzett munka feletti elismerés és értékelés szelleme hatotta át. Uj lelkészt barátságáról biztositó szavakkal üdvözölte. Kitartást s a távozó lelkész által követett uton való haladást ajánlotta figyelmébe.

Mindkét lelkész szeretettel kivánt ugy távozó, mint beköszöntő lelkésznek sok szerencsét az uj munkamezőn s munkájukra Isten áldását. S ezt kivánunk mi is!

Nevezetes évfordulók december hónapban.

December hónap bővelkedik a nevezetes évfordulókban.

1636 december 3-án, tehát ezelőtt háromszáz esztendővel halt meg ***Csanádi Pál*** püspök, akinek nevezetes szerepe volt a bonyadalmas időkben. Sirköve, egy háromszögletü hosszu kő ma is őrzi emlékét a cluji köztemetőben.

1836 december 13-án, tehát ezelőtt száz esztendővel halt meg ***Körmöczy János*** püspök. Az ő idejében már az unitárizmus erősödik, fejlődik, fokozatos épitkezéssel folytatja a már korábban megkezdődött épitések korát. Hittanilag is a fejlődésnek jelei mutatkoznak az ő idejében.

1906 december 13-án, ezelőtt 30 esztendővel halt meg ***Benczédi Gergely,*** akkor már nyugalmazott tanár és munkában levő egyházi közpénztárnok és a levéltárnak őre. Benczédi Gergely jóságos és puritán lényét ma is sokan emlegetik. Valódi bölcse volt az életnek. Utmutatásai mindig alaposak voltak. Az egyháztörténelemnek alapos ismerője volt és az egyház ügyét mindig a szivén viselte. Temetésén Dr. Boros György azt mondotta volt: Meghalt a legnagyobb unitárius!

1796 december 14-én, ezelőtt száznegyven esztendővel nyilt meg a ma is fönálló cluji unitárius templom az istentisztelet számára. Lázár István püspök tartotta a nagy ünnepség alkalmával az istentiszteletet. Elképzelhetjük, mily nagy volt a hivek öröme, midőn több, mint 80 évi templomnélküliség után a saját templomukba imádkozhattak. Talán mi is elmondhatunk egy fohászt az emlékezés napján.

Ugyancsak *1796 december 14-én* született ***Bölöni Farkas Sándor,*** a hires amerikai utazó. E férfiu valóban az unitárius egyház büszkesége.

1636 december 17-én választották püspökké ***Beke Dániel*** bordoşi papot. Beke Dániel egy benső zavarokkal teljes időben lett püspök. Bölcs mérsékletével, ha hittanilag engedményeket tett is, megmentette az egyházat a megsemmisülés veszélyétől. *B. P.*

Kérelem a Dávid Ferenc Egylet tagozataihoz. Az egylet központi választmánya felkéri a D. F. E. körében müködő egyházközségi tagozatokat, hogy évi müködésükről legkésőbb november hó 15-ig az egyházköri elnökség utján szíveskedjenek egy összefoglaló jelentést küldeni. Ez nemcsak az alapszabályokban foglalt kötelezettségek miatt fontos, hanem azért is, mert a jövőre fontos közmüvelődési adatul is fog szolgálni. — Ez uton kérjük hátralékos előfizetőinket, tagtársainkat, szíveskedjenek hátralékaikat még a közgyülés előtt rendezni. Előfizetési dij 36 lej, rendes tagsági dij 60 lej, örökös alapitói dij 1000 lej.

A Câmpia-Turzii Unitárius Nőszövetség f. é. szeptember 13-án Viişoaran egy kedves táncmulatságot rendezett. A Nőszövetség ezen első missziói munkájához, lelkész irányitása mellett, teljes odaadással kezdett, amely fáradozásnak meg is volt a szép eredménye. Már a kora délutáni órákban kisebb-nagyobb csoportokban vonult át Câmpia-Turzii-ről az unitáriusság Viişoarara. Viişoaran özv. Biró Györgyné buzgó és áldozatkész hittestvérünk szeretettel fogadott minden érkezőt s lakását adta át a vendégeknek. Áldozatkészségét leginkább abban mutatta meg, hogy vendéglőjének tágas udvarát és két nagy termét ingyen adta át a mulatság megrendezésére. Isten áldja meg áldozatkész hittestvérünket s adjon minél több még sok hozzá hasonló nemeslelkü támogatót a mi kis épülő egyházközségünknek. Mielőtt a mulatságot megkezdtük volna, délután 3 órakor a református templomban unitárius istentiszteletet tartottunk, melyen mintegy 150-en vettek részt unitáriusok és reformátusok. Templomozás után a református elemi iskolában gyült össze a viişoarai unitáriusoknak egy kis csapata, hol a megszervezésről tárgyaltunk s meghatároztuk a legközelebbi istentisztelet idejét 1936 október 4-re, mikor őszi hálaadó ünnepet tartunk. Emlitésre méltó, hogy Kósa Mihály református lelkész legnagyobb szivességgel engedte át nekünk a templomot istentisztelet tartására, minden hónap első vasárnap délutánján. Ács Endre református ig.-tanitó és énekvezér pedig örömmel és szivesen ajánlta fel kántori szolgálatát minden alkalomra, mikor unitárius istentiszteletet tartunk. E helyről is hálás köszönetünket küldjük a nemes és megértő református testvéreinknek. Mulatságunk délután 5 órakor vette kezdetét egy tágas és kizöldágazott udvaron, hol zene, szerencsehalászat, bicsokdobás és más kedves szórakozásban volt része a közönségnek. A fiatalságnak reggel 6 óráig tánc volt. Ügyes háziasszonyaink kitünő büffével és jól készitett vacsorával álltak a közönség rendelkezésére. A kitünően sikerült mulatság tiszta jövedelmét az épitendő „Imaház alap"-hoz csatoltuk. *Sz. G.*

Egyházi élet a goagiui egyházközségben. Az Unitárius Közlöny októberi számában említés történt, hogy Goagiuban szeptember 13-án szentelte fel a köri esperes az ujjáépitett orgonát. Azonban az a szép egyházi ünnepség, mely a fent emlitett időben és helyen lefolyt, azon szükszavu tudósitásnál jóval többet érdemel. A 26.000 lej összehozása — a hivek adakozó kézségén kivül — Benczédi Ferenc lelkész és szeretetreméltó neje érdemének tekintendő. E szelidlelkü pap és rokonszenves neje még a szomszédközségbeli hitrokonokat is számottevő adakozásra birta. A hitközségből eltávozottakat pedig irásban kereste fel lelkész atia. A legtávolabbi hitrokon is tekintélyes összegü adománnyal sietett a nemes cél megvalósitására. E szegénységgel küzködő egyházközségnek csakis igy sikerült külsőleg is diszes, megfelelő szép kis orgonához jutni. A szép ünnepségen a kántori teendőket Tóth Vilmos, nyug. avrameşti-i tanitó végezte nagy szakértelemmel, ki a legszebb hangokat csalta ki a megjavitott orgonából. Mélyhatásu imát és prédikációt mondott egy zsoltári textus alapján Dr. Kiss Elek teol. tanár, megállapitva azt a tényt, hogyha a sziv is meg nem ujul az orgona megujulásával, akkor hiábavaló volt mindez a nagy erőfeszités és áldozathozatal. Utána Tóth Vilmos „Neveddel ébredek...“ kezdetü szép szólója következett, ami után Katona Ferenc esperes mondotta el magasszárnyalásu, buzditó orgonaszentelési beszédét. Hegyi Pál helyi kántor „Tudod mi a csillagos ég?...“ kezdetü énekszólója tiszta csengésü erős hangjával jó benyomást keltett, miután Benczédi Ferenc helybeli lelkész olvasta fel az orgonajavitás történetét szavakban és számokban. Ebből megtudtuk, hogy az orgona-alapra különféle gyüjtések utján begyült 200 lej hijával 26 ezer lej. Cioflec braşovi orgonaépitőnek ebből kifizettek 24 ezer lejt. A fennmaradó összegből az orgonatest két oldalára keretbe foglalt, deszkából kidolgozott, festett tulipándiszt készitett egyik helybeli asztalos, hogy az orgonát legalább látszólag növelje és szépségét emelje. Megtudjuk, hogy nagy, nehéz és idegölő munka volt az egyházközség kicsinységéhez és szegénységéhez képest a szükséges összeg előteremtése. Az orgonajavitás történetének felolvasása után a nőkből, alkalmilag alakult helyi dalárda most másodszor szerepelt. Énekelte nagy figyelem mellett: „Őre a világnak“ kezdetü éneket. Ezután László Domokosné helybeli nő, kitünően szavalta el Farkas Ferenc, szintén helybeli földmüves költőnek alkalmi, találó, szép versét. Majd Szász Dénes papjelölt énekelt Tóth Vilmos ny. tanitó organakiséretével kitünően iskolázott hanggal. Végül Firtos Irma leány szavalta el „A régi hárfa“ cimü verset helyesen, mély átérzéssel. „Áldott az Úr, a mi Istenünk“ kezdetü ének elénekelése után a templomi ünnepélynek vége lett. A hallgatóság lelkeikben megelégedve, hitben megerősödve távozott és majd foglalt helyet a községháza nagy termeiben, hogy testiekben is megelégüljön. Itt a Nőszövetség vendégelt meg mintegy 130 személyt, felerészben magára vállalva az ellátást. Isten áldása legyen az áldozatkész hiveken és az adakozásra, nemes cselekedetekre buzditó vezetőkön. Fáradalmakat, kimerülést kipihenni szabad, jó és szükséges, de végleg ellankadni, mult idők dicsőségébe eltemetkezni soha nem szabad! Ilyen örömünnepen is ez legyen a jelszó! *Jelenvolt.*

Rovatvezető: *Ifj. Hadházy Sándor.*

Uj alapitó tagok. Utő Béla ny. lelkész, tb. esperes és Utő Lajos zenetanár beléptek 1000—1000 lejjel az alapitó tagok sorába. A nemes példa bizonyára követőket fog találni!

Követésre méltó példa. *Kuhn László* orvostanhallgató 1000 lejt adott át Szent-Iványi Sándor teológiai tanárnak, hogy azt három szegény között ossza ki. A kiosztás megtörtént és bizonyára Isten áldása van a jó és nemes cselekedeten.

Mediaşi egyházközség hozzáfogott templomépitéshez. Bende Béla ifju lelkész széleskörü mozgalmat inditott ez ügy támogatása érdekében egyházközségeinkhez, melyet az egyházi főhatóság és a Lelkészkör vezetősége is támogatnak. Mi is e helyen felhivjuk erre a nemes ügy támogatására olvasóink figyelmét.

A sabedi egyházközségünkhöz tartozó nagyszámu *„mezőségi szorványok"* gondozására a főtiszt. püspök ur Nagy Sámuel lelkészjelöltet nevezte ki szorványgondozó segédlelkésznek Kökösi Kálmán helyébe.

Évmegnyitó a Teológia Akadémián. Október hó 3-án volt a Teol. Akadémia évmegnyitó ünnepélye. Az egyházi ének elhangzása után Gálfi Lőrinc teol. tanár tartalmas imát mondott, Szent-Iványi Sándor teol. tanár „Jézus gyógyitásai" cimen felolvasott, Vári Albert dékán az új idők új követelményeit fejtette ki s a tanévet megnyitotta. Végül a Főt. püspök úr áldásával az ünnepélyes megnyitás lezajlott.

Beiratkozások tanintézeteinkbe. A Teol. Akadémia V. évfolyamára beiratkozott 25 rendes- és 3 rendkivüli hallgató. Az előadások október 1-én kezdődtek. A cluji főgimnáziumba beiratkozott 190 növendék, akik közül unitárius 133, ref. 33, róm. kath. 18, ág. ev. 5, baptista 1. A mult évivel szemben létszámemelkedés mutatkozik. Az *érettségi* eredményről a következőket jelenthetjük: 1935/36-ban végeztek 9-en; az érettségi vizsgálaton átment 5 tanuló (55·56%). A régebben végzettek közül érettségire állott 2 tanuló, átment 1. A hat érettségizett közül unitárius 4 tanuló (66·67%). Ha az országos statisztikával összehasonlitjuk, mely szerint a sikerrel érettségizettek száma átlag a 30%-on alul van, főgimnáziumunk eredménye nagyon jónak mondható. — Az I. G. Duca-i főgimnáziumba beiratkozott 146 tanuló, akik közül 80 unitárius, 46 református, 19 róm. kat., 1 ág. ev.

Kedves meglepetés érte az őszi hálaünnep alkalmával a Chinuşu-i unitárius egyházközséget. *Máté Juliska* nyugalmazott tanitónő egy kétezer lej értékü, gyönyörü, ezüst urvacsorai serleget adományozott az egyházközségnek innen elszármazott, elhunyt szülei: néhai Máté Lajos tanitó és neje Fóris Juliánna emlékére. Amint az adományozó kedves szerénységgel megjegyezte, a tavalyi templomszentelési ünnepély alkalmával megfigyelte, hogy a meglevő urvacsorai felszerelésből egy ilyen serleg még hiányzik s ezt a hiányt kivánta pótolni jelen adományával. Az ős-falu a szülői érzés legőszintébb melegével ölelte keblére hazalátogató gyermekét s szivből jövő szeretettel osztotta meg vele legdrágább lelki kincsét, az őszi hálaünnep magasztos örömét. Legyen e találkozás öröme s a felujult sok szép, édes-bus emlék még sokáig rezgő hur az adományozó szivében, mely visszhangozza a hála, a szeretet, a megemlékezés legőszintébb, legemberibb tiszta érzéseit számára. Ugyancsak ez alkalommal Kővári Jakab lelkész és neje Pálffy Margit, visszaemlékezve két esztendővel ezelőtt, a kisfiuk sulyos betegsége miatt szomoru kétség közt hányatott hálaadási ünnepükre; hálát adva Istennek, hogy a nehéz órákban velük volt s köszönetet mondva a gyülekezetnek, hogy testvéri szeretettel egy lélekként velük érzett; „Kővári Zoltán Első-Segély alap“ cimen, e g előre ötszáz lej összegben alapitványt tettek oly céllal, hogy a gyülekezet tagjai betegség esetén, szükség szerint, abból orvosi- s gyógyszer-költségre elsősegélyként kölcsön vehessenek.

Lelkészbeiktatás Cheian. Október hó 18-án volt Kökösi Kálmán megválasztott és kinevezett lelkész ünnepélyes beiktatása. A kis falu nagy örömmel fogadta az egyhanguan megválasztott lelkészt és mindent megtett, hogy az ifju lelkész szerető otthont találjon az egyházközségben. Lovas bandérium fogadta s a politikai község nevében Nyitrai András üdvözölte az uj lelkészt. A szép magyar stilusu templomban, midőn a buzgóságtól áthatott lelkek eléneklik a bevezető énekeket, Gombási János köri jegyző felolvassa a püspöki kinevezést tartalmazó okiratot s az ifju lelkész a várakozás középpontjában a szószékre lép. Buzgó imával emelkedik az egek urához, majd pedig „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden igéjével,“ alkalmi igékkel fölszárnyal az ifju sziv buzgósága és egy jól kidolgozott beszéd keretében bemutatkozik a szellemiségnek küzdő, lelkesedő bajnoka; földi életünkben nagy szerepet játszik az anyag. Ám ez a legkevesebb, mert ha rövidlátó szemünkkel tultekintünk azon, ami a földre huz, sokkal nagyobb, csodálatosabb világot látunk, egy szellemi, lelki világot. Ennek megszerzésére az anyag csak eszköz lehet. Ezután Árkosi Tamás esperes főképpen gyakorlati utasitásokat tartalmazó beszéddel iktatta be lelkészt hivatalába, különösen az alázatosság, határozottság és ügyesség gondolatát emelve ki. A nagy számban megjelent köri papság szeretettel ölelte keblére. Biró István lelkész tolmácsolta a papságnak szeretettől áthatott üdvözletét. Azután az egyházközségben levő szervezetek üdvözölték, Kereki András a presbitérium, Dacó Imre a dalárda, Nyitrai András a Népfőiskola, Gálfi Miklósné a Nőszövetség, Gálfi Erzsike az iskolás gyermekek nevében. Uj lel-

kész minden üdvözletre szeretettel válaszolt és kérte a hiveit, hogy munkájában támogassák, segitsék. Délután a közös ebéden sok szép gondolat hangzott el. Adja az Isten, hogy az uj lelkész és eklézsiája között a a megértés és fejlődő munkásszeretet mindvégig megmaradjon. *Jelenvolt.*

Köszönetnyilvánitás. Mindazoknak, akik felejthetetlen emlékü férjem elhunyta alkalmával részvétükkel felkerestek, ezuton fejezem ki hálás köszönetemet. *Özv. Boros Jenőné.*

40 éve annak, hogy Lumière Lajos Párisban föltalálta a mozgószinházat. Mint igen sok föltaláló, ő is szegény ember volt. Mikor 1895-ben az első filmet bemutatta a párisi közönségnek, bevétele csak 35 frank volt. Azonban ez az összeg csakhamar felugrott 2000—3000 frankra esténként. Lumière a testvére segitségével folyton dolgozott a vetités tökéletesitésén és nem is hiába, mert ma a világon a legnagyobb üzeme a filmgyártásnak van. Ujabban föltalálták a beszélő filmet, ami a szinháznak komoly versenytársa lett. A vetitőgépes előadások, bemutatások bizonyos tekintetben a szellemi, erkölcsi müvelődésnek eszközei lettek, mert azáltal tudományos és müvészi, sőt vallási kérdéseket is nagyszerüen tudnak népszerüsiteni. Azonban ide is, mint mindenüvé, bevonult az üzlet. Sok rablókalandot, léhaságot és erkölcsi tökéletlenséget is mutatnak be a filmen s igy nem az emberi haladást, hanem a visszafejlődést szolgálja. Okos ember elkerüli a káros befolyást gyakorló látványosságokat.

Kérés a lelkészekhez. A braşovi unitárius lelkészi hivatal értesiti az unitárius lelkészeket, hogy egyházközségükből Braşovban tartózkodó férfiakkal és nőkkel, szolgákkal és szolgáló leányokkal a vasárnaponként d. u. 4 órakor tartott istentisztelet keretében szivesen foglalkozik. Kéri, hogy a lelkészek találják módját annak, hogy erről egyházközségükből eltávozott hiveiket értesitsék s figyelmüket a fenti dologra hatháosan felhivják. Lelkészi hivatal cime: Str. Dr. P[illegible] No. 1.

Akadémiták figyelmébe. A Lelkészkör határozata értelmében kérem az angolul tudó afiait, egy lapon sziveskedjenek értesiteni nov. 15-ig, rendelkeznek-e a Peake bibliamagyarázatával (Commentary) s ha igen, az abban foglalt Ó- és Ujt.-ra vonatkozó tud. dolgozatok valamelyikét nem kezdték-e forditani; ha nem, a számukra kijelölteket leforditják-e. Kérem akadémita afiait, igy tegyék lehetővé, hogy a tervezett könyvkiadást lehető hamar és jól megvalósithassuk. *Dr. Kiss Elek.*

Helyreigazitás. Az Unitárius Közlöny októberi számában a Rareş-i egyházközség jubiláris ünnepségével kapcsolatban közölt adományozások rendjében egy pár téves adat került be, melyet az ügy érdekében a következőkben kiigazitunk: „Béres Mihály és neje Csiszér Irma hősi halált halt Mihály fiuk emlékére a karzat teritőt és az urasztalra való szőnyeget nem 1,900 lej értékben, hanem 2,900 lej értékben adományozták. Az urvacsorai kelyhet nem Szabó Rozália, hanem Szabó Borbála, özv. Máthé Istvánné adományozta. Az ezüst urvacsorai kenyértálat Dimény Józsefné, szül. Dáné Rebeka nem 400, hanem 2,400 lej értékben ajándékozta. A határőrség névsorából kimaradt Bomhér Dénes. Az adományok közül kimaradt Pál Ferenc tiszteletbeli esperes 1000 lej összegü adománya."

Értesités. Tisztelettel értesitem elemi iskolai igazgató és tanitó afiait, hogy az E. K. T. rendelete folytán a tanitói fizetéseket jövőre csak az Egyházközségek cimére küldheti a pénztár. Felkérem az illető afiait, hogy a postautalványokat jövőre az egyházközségek cimére állitsák ki és ugy küldjék be. A szelvényre fel fogjuk irni, hogy kinek a részére megy a pénz. *Hadházy Sándor*, pénztárnok.

Az Unitárius Tanitók Általános Egyesülete pályázatán Patakfalvi Zsigmond cluji elemi iskolánk tanitója »A gyümölcstermelés jelentősége és haszna népünk gazdasági életében« cimü munkája az egyesület pályadijával lett kitüntetve. Szerző ebben a rendkivül alapos és lelkiismeretes munkájában azzal a fontos kérdéssel foglalkozik, hogy népünket rávezesse az intenzivebb gyümölcstermelésre, mivel napjainkban mindinkább tért hódit a nagy húsevés korlátozása. Helyes szemszögből indul. Régen óhajtott beigérés volt, hogy népünket gazdasági téren is tökéletessé és gyakorlatilag is jövedelmező kutforráshoz vezessük, mert hiszen nemzetközi viszonylatban immár az ardeali piac az elismerés pálmájával dicsekedhetik. Ezt felismerve, okszerü, célszerü, hasznos gyakorlati utbaigazitásokkal kifogástalan védőanyagok egész láncolatát sorakoztatja, a tökéletes és elkészithető, egyben olcsó és bevált receptek alkalmazására. Ugyancsak nagy szolgálatot tett irányitásával a faiskolák szervezésére, a facsemeték ültetésére, védésére, ápolására, valamint a miképen való gyümölcstermelés hozamára, hasznothajtó értékesitésére. Méltóan nyerte gazdasági szakkörökben az elismerést, mert népies, könnyed magyarsággal megirt dolgozata népünknél maradandó nyomot fog eredményezni és nagyon helyesen cselekedne, ha féluton meg nem állna. Nemcsak gazdasági szakkörök, hanem a testvér magyar egyházak is felfigyeltek. A róm. kath. Főtanfelügyelőség 5000, a református püspöki hivatal 2000 példányt vásárolt meg terjesztés és minél szélesebb körben való ismeret-, tapasztalatnyujtás céljaira. A gondosan előkészitett pályamü hasznos, okszerü, bő magyarázatokkal ellátva a napokban hagyta el a sajtót 8⁰ alakban, vastag papiron nyomva 36 oldal terjedelemben. A hibátlan kiállitásu, népies kiadásnak szánt pályamű, — célkitüzését szemelőtt tartva — célját elérte. Népünk gazdasági tudásának fejlesztéséhez nagyban hozzájárul és jó szolgálatot tesz. De nemcsak gazdasági szakkörökben, hanem népünk szélesebb rétegeiben is visszhangra talált, mert általánosan közkedveltté vált. Nagyon ajánljuk már olcsóságánál fogva is hiveink figyelmébe, mert nemcsak gazdasági szakkörökben hasznos olvasmány, hanem mindannyiunk általános ismeretét gazdagitja e tudnivalókkal. Megrendelhető az »Unitárius Tanitók Általános Egyesületé«-nél Cluj, Colegiul Unitarian. Ára: 5 lej. *—st —e.*

Nyugtázás. Az egylet pénztárába augusztus 25-től október 20-ig tagsági dijat fizettek: özv. Macskásy Lajosné Cluj 1936—8-ra, Pataki Jánosné Cluj 1933—6-ra, Unitárius Földmivesiskola I. G. Duca 1936-ra, Szenkovits Endréné Sanvadisla, Balogh Gyuláné, Szilágyi Béláné Gilau, Balogh Árpádné, Szenkovits Béláné Lona de sus 1937-re, Tóth Vilmos Avrameşti 1936-ra, Gyallay Pap Domokosné Cluj 1935-re, Dávid Ferenc Egylet Cehetel 1933—36-ra, Unitárius Egyházközség Martiniş 1935—36-ra, Fekete Dénes Odorheiu 1932—36-ra, Lőrinczy Béla 1935—36-ra, özv. Boros Györgyné 1933—38-ra, Pál Mihály 1935—36-ra, Székely Ferencné Roşia 1937-re, Tana Ferenc, Keresztély Lajos, özv. Florer Józsefné 1936-ra.

Előfizetői dijat fizettek: Kereki Mártonné Cheia, Kiss Károly, id. Köntés Ferenc, dr. Fekete Sándor, id. Szabó Mózes, Demes Károly, Ütő Áron, Viola Géza, Barabás János, Téglás Albert, özv. Páll Sándorné, Ütő Irma, József Lajos, Unitárius Egyházközség Sfântul Gheorghe, Chileni, Sänger Aladárné Cluj, Pálffy Sándor Odorheiu, dr. Márkos György, Zsakó Lenke Cluj 1936-ra, özv. Péterffi Lőrincné Aita-Mare 1935—36-ra, Petres Albert Dârjiu 1936-ra, Fazakas Ferenc Filiaş 1934—36-ra.

Alapitói dijban fizettek: Borbély Máté Turda 250 L.; dr. Gálfalvi György Târgu-Mureş 1000 L.; Ütő Béla Racoşul de jos 100 L.; dr. Csutak Mihály Cluj 125 lei. — Kérem a hátrálékos előfizetési dijak szives megküldését, hogy a lap szétküldése fennakadást ne szenvedjen. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Az Unitárius Egyház Iratterjesztő Bizottságának árjegyzéke az 1937 évről.

I. Bibliák.

	Lej
Biblia 935 sz. nagy alak egész bőrkötésben, aranyvágással (29×20 cm.)	800
— 936 sz. nagy alak egész vászonkötésben, pirosvágással (29×20 cm.)	600
— 934 sz. egész vászonkötésben, aranyvágással (29×20 cm.)	500
— 927 sz. nagy revideált félvászonkötésben (25×20 cm.)	250
— 921 sz. Oktávalak egész bőrkötésben, aranyvágással (21×14 cm.)	500
— 911 sz. Oktávalak egész vászonkötésben, fehérvágással (17—11 cm.)	20
— 906 sz. Kis alak, vászonkötésben aranyozással	130
— 912 sz. Oktávalak, fél vászonkötésben, pirosvágással (17×11 cm.)	100
— 909 sz. Oktávalak fél vászonkötésben, fehérvágással (17×11 cm.)	80
Újtestámentum 952 sz. félvászonkötésben	20
— és zsoltárok 954 sz. „	25
Zsoltárok könyve 981 sz.	5
Evangeliumok 985 sz.	5

II. Szószéki dolgozatok.

a) Imák és imakönyvek.

Dr. Boros György: Szivemet hozzád emelem, füzve	50
— kötés szerint 80 lejtől feljebb	
Vári Albert: Imakönyv, füzve	35
— kötés szerint, 60 lejtől feljebb	
Többen: Áhitat kis könyve fehér, fekete, piros és kék keménytáblával	15

b) Beszédek.

Channing E. Vilmos: A tökéletes élet. (Ford. az unitárius tanárok, 176 old.)	25
Gálfi Lőrinc: Nagy várakozás, 9 old.	3
Györfi István: Az ember, 79 old.	30
Szent-IványiS.: Jézus emberarca 147 old.	50
Többen: Pályadijjal jutalmazott unitárius egyházi beszédek, kötve 118 old.	60

c) Imák és beszédek.

Többen: Imák katonák és hozzátartozóik részére	10
Gyöngyösi István: Augusztinovics Pál emléke, 55 old.	10
Többen: Az unitáriusok háromszázados zsinati ünnepélyének emléke Torda 1868, 111 old.	30
— Brassai Sámuel koporsója mellett, 16 oldal	5
Többen: Imák és beszédek Torockó 1891., 61 oldal	15
— Ima és beszéd Ulár Pál koporsójánál 1903., 9 old.	5
— Imák, beszédek és üdvözletek Kvár, Déva 1910., 129 old.	20
Weress Béla: Ime az ember 152 old.	90
Szent-Iványi S.: Világosság felé 223 oldal, rendes kiadás	90
— amatőr kiadás	120
— Jézus emberarca	50

d) Ágendák.

Ütő Lajos: Bölcső mellett (keresztelési beszédek)	30
— Megnyilatkozásunk helye (úrvacsorai beszédek)	30
— Myrtusok között (esketési beszédek)	30
Dr. Boros—Szent-Iványi: Nemzetközi vasárnap	10

III. Theologia, filozofia és nevelés-tudomány.

Benczédi Pál: A vallástanitás története, 74 old.	30
— Az unitárius hitelvek kifejlődése, 121 old.	80
— A Ma vallása, ford. 48 oldal	20
— A D. F. Egylet története, 84 oldal	20
Dr. Borbély István: A keresztényhit története, I. rész, 176 old.	100
— Régi szentirás forditások	12
— Az unitárius életfelfogás stb.	4
— A dualis létbölcselet és theologiája	20
— A mai unitárius hitelvek kialakulása	50
— Unitárius és trinitáriusőskereszténység	18
— Unitárius prédikáció	4
— A magyar unitárius egyh. alkotm.	4

Lej

— Unitárius egyh. szertartástan I. r. 250
Gálfi Lőrinc: A jelenkor Jézusa ... 4
Löfi Ödön: Az unitárizmus alapelvei 4
Többen: Vallás, Hit és Szabadság ... 40
Gladen—Kiss S.: Keresztény pásztor 120
Savage—Kovács L.: A kereszténység fejlődéstörténete 120
Kovács Lajos: Ébresztgetés 100
Ürmösi József: Nyári vasárnapi iskolai tanitások 20
— Gyakorlati theologia jőbb irányelvei 80
— Egyházi szertartásaink reformja ... 10
— Népnevelés 5
Balázs Ferenc: Kis Hittan 10
Fikker János: Bevezetés a vallás lényegéhez 50
Dr. Boros György: Az unitárius vallás főelvei 3
— Az unitárius lelkész helyzete és szerepe Magyarországon 2
— Unitárius theol. szervez. szabályai 10
— Szertartások és vallásos szokások az unitárius egyházban 65
— Uj theologia és az unitárizmus ... 50
— A szószék jövője 3
Dr. Kiss Elek: A vallás és erkölcs unitárius nézőpontból 50
— Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya I—II. kötet 200
— Az Isteni Törvény utja 160
— Teendőink az egyházi élet körében 25
— Jézus utja az unitárizmus diadalma 7
Hall—: Egy unitárius hitvilága 40
Carpenter—: A kereszténység helye a világ vallásai között 50
Carpenter—: Budhizmus és kereszténység 70
Vári Albert: Miért vagyok én unitárius 5
Brassai: Nézetek a vallás eszméjéről 30
Gálfi Lőrinc: A vallások jövője 3
— Legközelebb Jézushoz 30
Koncz Boldizsár: Katechezis 30
Többen: Vallásszabadság 30
—: Brassai Sámuel siremléke 3
Ferencz J.: Vallásos dolgokról 3
Martineu—Gálfi: A keresztényhit öt pontja 3
Perczelné: A szabadelvü theol. előnyei 5
Suderland: What do unitarian believe? 2
Luptan—Lőrinczy: Miért vagyok unitárius? 5
Dr. Varga, Vári, Dr. Gál K.: Három felolvasás az unitárizmusról 15
Szent-Iványi S.: Az unitárizmus lényege 12
— Az unitárizmus fejlődése 15
— Milikan: Természettudomány és vallás 10
— Peabody: A lélek egyháza 25
Kiss S.—Clarke: Mindennap vallása 50
Németszövegü zsoltármagyarázat ... 5
„ uj evangélium 5
Dr. Varga: Hittani tanulmányok ... 5
Többen: Unitárius theologiai értekezések 10

Lej

—: Unitárius theológiai akadémiai tanárok egyházi beszédei 10
Botár I.: A vallásszabadság és Dávid Ferenc 15
Szentábrahámi: Suma universiae ... 160
Józan—Carpenter: Jézus evangéliumban és a történelemben 5
Dr. Csiki: Hiszek egy Istenben, füzve 70
— kötve 90

V. Tankönyvek.

a) Elemi iskolák részére.

I. és II. o Régeni Áron: Sziv és Lélek. (Vezértankönyv) 50
III. o. Ürmösi József: Bibliai történetek. Ó szövetségi rész 12
IV o. Benczédi Pál: Evang. történetek 12
V. o. Ürmösi József: Az unitárius egyház rövid története 12
VI. o. Benczédi Pál: Hit- és erkölcstan 20

b) Középiskolák részére:

I. o. Csifó Salamon: Bibliai történetek. Ó-szövetségi rész 40
II. o. Vári Albert: Bibliai képek 20
III. o. „ „ Istenországa munkásai 40
IV. o. Ferencz—Vári: Unitárius Káté 20
V. o. Vári Albert: Keresztény egyházt. 30
VI. o. Ferencz-Vári: Unitárius Kistükör 60
VII. o. ... ... —
VIII. o. Ferencz—Gálfi—Vári: Hittan 50

c) Segédkönyvek.

Sebess Pál: Erkölcsi szabályok 3
Tarcsafalvi Albert: Rend- és Illemszabályok 3
Unitárius konfirmációi emlékfüzet ... 10
Ürmösi József: Nyári vasárnapi tanitások (Vezérkönyv) 20

VI. Ének és zene.

Ifjusági daloskönyv 20
Unitárius énekeskönyv 30
Uj énekek pótfüzete 5
Régeni Áron: Unitárius egyházi énekek gyüjteménye 25
Unitárius Közlöny zenemellékletei füzve 35
Iszlai: Egyházi énekek gyüjteménye ... 25
Dr. Lévai Lajos: Székely bethlemes játék és lakodalmi énekek 25

VII. Történelmi, szépirodalmi és különféléK.

Pálffy Miklós: Testvérek vagyunk ... 40
Albert Iván: Száradt szirmok 10
Dr. Boros: Br. P.-Horváth Kálmán és elődei 4
— Cluji Unitárius kollégium irásban és képben 20
— Carlyle 13
Szent Iványi Sándor: Jellempróba ... 2
Péterffy Gyula: Karácsony estéjén. (Szinjáték iskolás gyermekek részére) 18

Lej

Lőrinczy Géza: Karácsony este. (Szinjáték iskolás gyermekek részére) ... 10
Kelemen Lajos: Ujabb adatok a vargyasi Daniel család történetéhez ... 60
Kelemen L.: Br. Bánffy Jánosné Br. Wesselényi Jozéfa emlékiratai 60
A. Barabás Miklós: Lángok és tüzek 40
V. Filep Andor: Ifju lelkek ... 20
Dr Kiss Elek: Forgácsok angliai utamból ... 2
—Bölöni Farkas Sándor: Utazás Észak-Amerikában ... 55
— Az unitárizmus Dániában ... 14
— Áhikár historiája ... 5
Gy. Pap Domokos: Dávid Ferenc bucsuja (szinjáték) ... 10
Kovács Lajos: A mi tisztünk igazsága 2
Dr. Lévai Lajos: Br. Orbán Balázs szülőfaluja Lengyelfalun ... 25
Lőrinczy László: A haszontyuktenyésztés, mint mellékfoglalkozás ... 60
Ferencz József: Jövendő antologia ... 20
Murányi Farkas Sándor: Költemények 30
Többen: Emlékfüzet a Tg.-mureşi templom felszenteléséről ... 36
Vári Domokos: Vallomások ... 40
— Lélekhangok ... 50
Dr. Varga Béla: A jelentés logikai alkata ... 20
— A substancia fajai ... 50
— Jakobi Henrik Frigyes ... 20
— Valóság és érték ... 20
Dr. Gál Kelemen: A nemzeti nevelés román fogalmazásban ... 10
— A társadalmi közszellem hatása az az iskolai nevelésre ... 18
— Brassai Sámuel ... 50
— A kolozsvári unitárius kollégium története. 2 kötet ... 300
— Kilyéni Ferencz József unitárius püspök élete és kora ... 150
Pálfi Márton: Régi unitárius költők 5
Dr. Tóth György: Az unitárius egyház alkotmányának vázlatos jogtörténeti fejlődése ... 12
Balázs Ferenc: Aranyosszéki tervek ... 3
Dr. Roska Márton: Néprajzi feladatok Erdélyben ... 3
S. Nagy László: Harc a végeken ... 50
— Jókai szerelmei ... 50
— Késő köszöntés ... 30
— Zenélőkut ... 50
— Péterfi Dénes ... 15
Ercse Miklós: Magyar szavalókönyv 45
Szentmártoni Kálmán: János Zsigmond élet- és jellemrajza ... 150
Ifj. Mikó Imre: Az erdélyi falu és nemzetiségi kérdés ... 40
Többen: Almanach ... 20
Demeter Béla: Hogyan tanulmányozzam a falu életét? ... 10

Lej

Gy. Pap Zsigmond: A nép és az intelligencia ... 30
Székely Gyula: Verses népmondák ... 10
Dr. Nagy Endre és Dr. Szász Ferenc: Gazdatudomány ... 90
Ifj. Lőrinczy Dénes: Az ismeretlen tanitvány megszólal ... 80
Dr. Tóth György: Dávid Ferenc emlékezete ... 18
Dr. Iván László: Dávid Ferenc arca 30
Dr. Borbély István: Heltai Gáspár ... 20
— Bevezetés a modern szépirodalom tanulmány zásába ... 8
— A régi Torockó ... 30
— Simén Domokos és kora ... 20
— Ferencz József emlékezete ... 4
— A magydr irodalom történetiró munkája ... 4
— Kiss József ... 4
— Erdélyi magyar szépprózairók és költők ... 4
— Petőfi költészetének korszakai ... 4
— Egy irodalom történetiró nemzedék 4
— Az erdélyi magyar szépirodalom ... 1
— Molier ... 4
— Bálványosvár ... 4
— Kőszivüember fiai ... 4
— Péterfi Dénes ... 4
Vári Albert: Berde Mózsa ... 4
Gagyhi Dénes: Dávid Ferenc ... 4
Ferencz József: Emlékeimből ... 4
Csehov: Mit ér az élet? ... 4
Márkos Albert: Nagyajtai Kovács István ... 5
Kanyaró: A Zrinyiász kelte és költője 6
— Zrinyi ismeretlen munkája ... 6
Dr. Strypszky: Az erdélyi halászat ismeretéhez ... 20
Dr. Boros György: Az amerikai unitárius Társulat 75 éves jubileuma ... 5
— Az amerikai unitárius Társulat 100 éves jubileuma ... 10
— Ferencz József 90 éves örömünnepe 10
Dr. Tóth György: Az unitárius egyház rendszabályai III. rész ... 50
Brassai: Vasárnapi Ujság ... 50
Kanyaró: Unitárius történetirás és Calvin orthodoxia ... 25
Sándor János: Székelykereszturi unitárius gimnázium története ... 50
Varga Dénes: A tordai unitárius gimnázium története ... 50
Dávid Ferenc: Rövid magyarázat ... 130
Jakab Elek: Dávid Ferenc emléke ... 25
Kőváry László: Millénium története ... 15
Többen: Dávid Ferenc halálának háromszázados emlékünnepélye ... 15
Benczédi Gergely: Berde Mózsa életrajza ... 50
Channing: Válogatott művei III kötet 40
Kelemen Albert: Derzsi János emléke 40

	Lej
Gyergyai: A magyarnyelv sajátságairól	10
Többen: Az unitárius tanárok harmadik értekezlete	10
Dr. Kiss Ernő: Dávid Ferenc	50
Dr. Boros: Brassai Sámuel élete	200
Többen: A kolozsvári uj kollégium megnyitó ünnepsége	5
— Az unitárius tanárok ötödik értekezlete	15
Dr. Boros: Évi jelentés	10
— Sebess Pál élete	3
— Százesztendő az unitárizmus multjából	5
Jozan—Brock: A kereszténység és a szociális munka	5
Fekete Lajos: Ének a viharban. Regény	80
Szent-Iványi Sándor: Még csak egy fél év az élet	3
Iszlai Márton: Az ének hatása az Istentiszteletre	2
Kálnoki: A hivő és hitetlen	3
Gy. Pap Domokos: Dávid Ferenc életrajza	10
Perczelné: Altruizmus a szociális munkában	5
Dr. Schulczné: A magyar pap és tanitó szociális kötelességei	40
Többen: Felolvasások a D. F. Egyletben H.-Oklandon	3
Dr. Boros: Unitárius élet Északamerikában	3
— Értesitő az unitárius nemzetközi konferenciáról	15
— A székelykeresztúri zsinat emléke	3
— A D. F. Egylet 40 éves jubileuma	2
— A D. F. Egylet alapszabályai 1885 Kvár	2
Br. P. Horváth Kálmán: Üdvözlőbeszéd	2
Dr. Boros: Fiatalság barátja füzetekben	3
Ürmössi Miklós: A genfi Cálvin ünnep utja	2
Kiss Sándor: Az amerikai unitáriusok	3
Benczédi Pál: A D. F. Egylet-története	20
Dr. Baros—Haller: Az évangéliumok nőalakjai	20
Dr. Varga Béla: Ami örökkévaló Dávid Ferenc életéből	5
Erdő János: Keresztény Magvető tárgymutató, második kötet	50
Gy. Pap Domokos: Emlékezés nagytudós Brassai Sámuelre	2
S. Nagy László: A tordai gyülés	4
Dr. Jancsó: Egészségügyi tanácsadó	10
Ferencz József: A magyarországi unitáriusok	5
Főtanácsi jegyzőkönyvek 1900, 1904—1913, 1926 évekről	25
Főtanácsi jegyzőkönyvek 1923., 1924. évekről	35
„ „ 1925, 1926, 1927	50
„ „ 1928, 1929, 1930	60

VIII. Képek és levelezőlapok.

5091 sz. Jézus tanit a tavon 36×78 cm. kerettel és üveggel 350 lej; 5088 sz Utolsó vacsora 36×78 cm. kerettel és üveggel 350 lej; 17817 sz. Utolsó vacsora 19×26 cm. keret nélkül 12 lej; 1727 sz. Jézus az olajfák hegyén 19×26 cm. keret nélkül 12 lej; 10015 sz Jézus a keresztfán 32×42 cm. kerettel és üveggel 93 lej; 30522 sz. Ecce homo 32/42 cm. kerettel és üveggel 196 lej: 1417 sz Jézus az olajfák hegyén 39×51 cm. kerettel és üve gel 269 lej; Bibliai mondások kemény kartonlapokon 10—25 lej; Dávid Ferenc emléktábla (levelezőlap) 5 lej; Deva és Devavára (levelezőlap) 12 lej; Deva és Dávid Ferenc emléktábla (levelezőlap) 12 lej; Aiudi unitárius templom (levelezőlap) 5 lej; Cheai unitárius templom (levelezőlap, egyszinü) 3 lej; Ugyanaz, kétszinü 5 lej; Ferencz József püspök képe (levelezőlap) 3 lej; Dr. Boros György püspök képe 5 lej; Ferencz József püspök képe 5 lej; Brassai Sámuel képe 3 lej; Simén Domokos képe 3 lej: K. Nagy Elek képe 3 lej; Különféle bibliai képek 4 lej; Galambjelvény 50 bani.

IX. Nyomtatványok és kezelési könyvek.

Lelkészi iktatóiv 3 lej; Lelkészi iktatókönyv 1500 számra 190 lej; Lelkészi postakönyv 200 oldal 110 lej; Gyülésjegyzőkönyv 400 oldal 160 lej; Nyugtatömb (100 nyugta, 100 ellennyugta) 20 lej; Lelkészi hivatalos boriték drbként 1 lej; Keresztelési anyakönyvi iv drbként 2 lej; Esketési anyakönyvi iv drbként 2 lej; Halálozási anyakönyvi iv drbként 2 lej: Keresztelési anyakönyvi kivonat drbként 2 lej; Halálozási anyakönyvi kivonat drbként 2 lej; Családkönyvi iv drbként 3 lej; Költségvetés iv drbként 2 lej; Pénztári számadás drbként 2 lej; Pénztári napló küliv drbként 2 lej; Esketési anyakönyvi kivonat drbként 2 lei; Pénztári napló beliv drbként 2 lej; Vagyonleltár füzetenként 8 lej; Épitkezési kimutatás drbként 1 lej; Teherkimutatás drbként 1 lej: Megbizólevél drbként 1 lej; Aranykönyvi kivonat drbként 1 lej; Választói névjegyzék ivenként 2 lej; Egyházi rovatal kivetési és kezelési főkönyv ivenként 2 lej; Kimutatás a pénztár, magtár stb. forgalmáról ivenként 5 lej; Kimutatás az egyházköri népesedési mozgalomról ivenként 5 lej.

Az „Unitárius Közlöny“ megjelenik havonta.
Szerkesztő: Benczédi Pál.

Tipografia „PALLAS“ könyvnyomda Cluj, Str. Vlahuţa 3.